

Nepriklausomas priežiūros mechanizmas

Rezultatų ataskaita:
Lietuva 2023–2025

Open
Government
Partnership



Independent
Reporting
Mechanism

Turinys

Santrauka	2
I Skyrius. Pagrindinės įžvalgos	5
II Skyrius. Pirmieji rezultatai	7
III Skyrius. Dalyvavimas ir bendrakūrimas	11
IV Skyrius. Metodologija	15
Priedas Nr.1. Duomenys apie įsipareigojimus	17

Santrauka

Šeštuojų veiksmų planu Lietuva keitė teisėkūros reikalavimus ministerijoms ir joms pavaldžioms įstaigoms bei parengė metodines rekomendacijas teisėkūros kokybei gerinti. Nors veiksmų plano kūrimas buvo įtraukesnis nei anksčiau, nevyriausybinių organizacijų bei ekspertai pabrėžė ribotas dalyvavimo galimybes jau pradėjus plano įgyvendinimą. Ateityje yra potencialo užtikrinti platesnį suinteresuotų šalių įtraukimą siekiant įsipareigojimų.

Įgyvendinimas

Šeštasis Lietuvos veiksmų planas (2023–2025 m.) turėjo tris įsipareigojimus: išgryninti teisėkūros procesą, priimant sprendimus įstaigos bei Vyriausybės lygiu, formuoti į klientą orientuotą požiūrį viešajame sektoriuje ir sukurti sąlygas sprendimų bendrakūrybos procesui bei plėtrai. Du įsipareigojimai įgyvendinti ir pasiekė pirmųjų rezultatų. Lyginant su ankstesniais metais, veiksmų plano įgyvendinimas išlieka panašus.¹

Pirmojo įsipareigojimo ankstyvieji rezultatai yra stipriausi. Teisingumo ministerija ir Vyriausybės kanceliarija buvo atsakingi ir priėmė pakeitimus, įpareigojančius Vyriausybės darbo reglamente nustatytą teisėkūros standartą taikyti tiek ministerijų ir Vyriausybės įstaigų, tiek įstaigų prie ministerijų lygiu. Tuo metu trečiuoju įsipareigojimu Vyriausybės kanceliarija surinko ir paskelbė gerųjų visuomenės įtraukimo praktikų bei subūrė žmonių iš viešojo sektoriaus tinklą, kuriame dalinamasi patirtimi ir geraisiais įtraukties pavyzdžiais.

Dalyvavimas ir bendrakūrybos procesas

Vyriausybės kanceliarija, kaip ir ankstesniais metais, koordinuoja Lietuvos dalyvavimą Atviros Vyriausybės partnerystės (AVP) iniciatyvoje. Veiksmų planą ji kūrė ir tvirtino kartu su Atviros Vyriausybės darbo grupe.² Iš pradžių šioje grupėje dalyvavo 24 asmenys: 11 iš viešojo sektoriaus, 8 iš pilietinės visuomenės ir 5 iš privataus sektoriaus bei akademinų institucijų. Į veiksmų plano kūrimą įsitraukė ir aukštas pareigas užimantys viešojo sektoriaus atstovai, taip užtikrinant, kad jų atstovaujamos institucijos bus pilnai informuotos apie savo vaidmenį ir atsakomybes įgyvendinant įsipareigojimus. Darbo grupės nariai pabrėžė, kad palyginus su ankstesniais metais bendrakūrybos proceso kokybė pagerėjo.

Trumpai

ĮGYVENDINIMAS

3/3

Tiek įgyvendintų įsipareigojimų

PIRMIEJI REZULTATAI

2/3

Tiek įsipareigojimų su pirmaisiais rezultatais

1/3

Tiek įsipareigojimų su reikšmingais rezultatais

ĮŽVALGOS

- Aukštas pareigas užimančių tarnautojų įtraukimas užtikrino sklandesnį įgyvendinimą, tačiau keletas spragų dar liko.
- Yra potencialo stiprinti nevyriausybinių sektoriaus atstovų dalyvavimą įgyvendinant įsipareigojimus.
- Nevyriausybinių sektoriaus ekspertai siūlo orientotis į įsipareigojimų kuriamą pokytį, o ne į įgyvendintas veiklas.

Atitinka minimalius standartus: Taip

Įgyvendinant veiksmų planą, darbo grupės sudėtis keitėsi du kartus, o po paskutinio pakeitimo vietoje 24 narių liko 11.³ Keičiant sudėtį, atviro kvietimo prisijungti prie darbo grupės nebuvo. Anot Vyriausybės kanceliarijos, šioje grupėje norėta palikti aktyviausius narius ir labiausiai su pilietinės visuomenės įtraukimu susijusias organizacijas.⁴ Iš NVO atstovų liko trys, o kiti 5 nebuvo pakviesti likti darbo grupėje. Šį sprendimą dalis darbo grupės narių kritikavo.⁵

Apie įsipareigojimų įgyvendinimo eigą Vyriausybės kanceliarija informuodavo per darbo grupės susitikimus, iš viso jų buvo 9. Visgi pats įgyvendinimas vyko atsakingose institucijose ir į sprendimų priėmimą neįtraukiant daugiau suinteresuotų asmenų.⁶ Vyriausybės kanceliarija teigia į tai atsižvelgsianti ateityje.⁷

Įgyvendinimo kontekstas

2024 m. lapkritį vykusiuose Parlamento rinkimuose daugiausiai mandatų laimėjo Lietuvos socialdemokratų partija, kuri Vyriausybę formavo kartu su partija „Nemuno aušra“ bei Demokratų sąjunga „Vardan Lietuvos“.⁸ 2025 m. rugpjūčio mėn., kilus įtarimams dėl galimų interesų konfliktų ir įtartinų finansinių sandorių, tuometis premjeras Gintautas Paluckas atsistatydino,⁹ o Demokratų sąjunga „Vardan Lietuvos“ paliko koaliciją.¹⁰ 2025 m. rugpjūčio pabaigoje nauja premjere tapo Inga Ruginienė. Kadangi Atviros Vyriausybės darbo grupėje buvo aukštas pareigas einančių ministerijų atstovų ir atstovių, pokyčiai Vyriausybėje lėmė ir pokyčius darbo grupėje.

2025 m. spalio mėn. prasidėjo gyventojų protestai prieš sprendimą Kultūros ministro portfeli patikėti „Nemuno aušrai“.¹¹ Lapkritį pristatyti LRT įstatymo pakeitimai, sukėlė pasipiktinimą žurnalistų bendruomenėje ir visuomenėje, ypač dėl siūlymų skiriant ir atleidžiant LRT direktorių.¹² Tai sukėlė naujus tūkstantinius protestus, baiminantis galimų žodžio laisvės apribojimų ateityje. Pastarieji įvykiai veiksmų plano įgyvendinimui įtakos nepadarė.¹³

¹ Open Government Partnership, Lithuania Transitional Results Report 2018–2020, 2 Jul. 2021, <https://www.opengovpartnership.org/documents/lithuania-transitional-results-report-2018-2020/>; Open Government Partnership, Lithuania Results Report 2021–2023, 25 Jul. 2024, <https://www.opengovpartnership.org/documents/lithuania-results-report-2021-2023/>.

² Lietuva, LR Vyriausybė, Vyriausybės Kancleris Įsakymas Dėl darbo grupės sudarymo, Nr. V-25, 2023 m. vasario 6d., https://epilietis.lrv.lt/uploads/epilietis/documents/files/VK_%C4%AFsakymas_Atviros_Vyriausyb%C4%97s_darbo_grup%C4%97.docx.pdf.

³ Lietuva, LR Vyriausybė, Vyriausybės Kancleris Įsakymas Dėl darbo grupės sudarymo, Nr. V-168, 2025 m. gruodžio 8 d., https://epilietis.lrv.lt/public/canonical/1765197040/2432/VK+%C4%AFsakymas_Atviros+Vyriausyb%C4%97s+darbo+grup%C4%97_atnaujinimas.docx.pdf.

⁴ Ieva Kimontaitė-Astrauskienė (patarėja, Vyriausybės kanceliarija), interviu su NPM tyrėja, 2026 m. sausio 16 d.

⁵ Gaja Šavelė (Nacionalinė NVO koalicijos direktorė, interviu su NPM tyrėja, 2026 m. sausio 22 d.

⁶ Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija, Atviros Vyriausybės darbo grupė, E-pilietis, žiūrėta 2026 m. kovo 28 d., <https://epilietis.lrv.lt/lt/suzinokite/atviros-vyriausybes-partneryste/darbo-grupe/>.

⁷ Ieva Kimontaitė-Astrauskienė (patarėja, Vyriausybės kanceliarija), raštu pateikti komentarai prieš publikavimą, 2026 m. balandžio 9 d.

⁸ Mariusz Antonowicz, “Lithuania’s 2024 elections: a turning point in political stability?”, Heinrich Böll Stiftung, Warsaw Office, 2025 m. sausio 17 d., <https://pl.boell.org/en/node/5893>; Joanna Hyndle-Hussein, “Centre-left government forms government in Lithuania,” Centre for Eastern Studies, 13 Dec. 2024, <https://www.osw.waw.pl/en/publikacje/analyses/2024-12-13/centre-left-government-forms-government-lithuania>.

⁹ Andrius Sytas, “Lithuania coalition partner threatens to quit unless PM resigns”, Reuters, 30 Jul. 2025, <https://www.reuters.com/world/lithuania-coalition-partner-threatens-quit-unless-pm-resigns-2025-07-30/>.

¹⁰ Oliver Morwinsky ir Fausta Šimaitytė, “Government formation in Lithuania,” Konrad Adenauer Foundation, 27 Aug. 2025, <https://www.kas.de/en/country-reports/detail/-/content/government-formation-in-lithuania>.

¹¹ Kultūros asamblėja, „Kultūros bendruomenės protestas“, 2025 m. lapkričio 24 d., <https://kulturosasambleja.lt/kulturos-bendruomenes-protestas>; Kultūros asamblėja, „Kodėl „Nemuno aušra“ yra grėsmė demokratijai?“, 2025 m. spalio 11 d., <https://kulturosasambleja.lt/kodel-nemuno-ausra-yra-gresme-demokratijai>.

¹² Europos žurnalistų federacija, “Lithuania: MFRR raises alarm as political pressure campaign on LRT widens”, Europos žurnalistų federacija, 2025 m. gruodžio 4 d., <https://europeanjournalists.org/blog/2025/12/04/lithuania-mfrr-raises-alarm-as-political-pressure-campaign-on-lrt-widens/>.

¹³ International IDEA, “Lithuania - November 2024: Outcry against inclusion of party with antisemitic links in government”, The Global State of Democracy: Democracy Tracker, žiūrėta 2026 m. kovo 28 d., <https://www.idea.int/democracytracker/report/lithuania/november-2024-0>; LibertiesEU, “Protests erupt in response to surprise coalition with controversial party, court rules freedom of information protects LGBTQ+ public representation in Lithuania,” Civil Liberties Union for Europe (Liberties), 20 Feb. 2025, <https://www.liberties.eu/en/stories/civicus-report-lithuania-lgbtqi/45370>; Laura Tatarélytė, “Lithuania Forms New Government,” Friedrich Naumann Foundation, 8 Apr. 2025, <https://www.freiheit.org/central-europe-and-baltic-states/lithuania-forms-new-government>; Jurga Bakaitė, “Almost half of people in Lithuania support protests against Nemunas Dawn – poll”, LRT, 10 Oct. 2025, <https://www.lrt.lt/en/news-in-english/19/2707235/almost-half-of-people-in-lithuania-support-protests-against-nemunas-dawn-poll>.

I Skyrius. Pagrindinės įžvalgos

Žemiau pateikiamos įžvalgos kilo apžvelgiant šeštojo veiksmų plano įgyvendinimą. Jos skirtos būsimų veiksmų planų kokybei gerinti ir siūlymams Vyriausybės kanceliarijai pateikti.

Įžvalga Nr. 1: Aukštas pareigas užimančių asmenų įsitraukimas padėjo užtikrinti institucijų atsakomybes, bet spragų liko

Atsižvelgiant į ankstesnes NPM rekomendacijas, Vyriausybės kanceliarija subūrė suinteresuotųjų šalių forumą (angl. *multi-stakeholder forum*), kuris veikia kaip Atviros Vyriausybės darbo grupė. Joje dalyvavo už įsipareigojimus atsakingų institucijų atstovai ir atstovės, turinčios sprendimų priėmimo galią. Tai leido išvengti anksčiau pasitaikiusių situacijų, kai institucijos nežinojo apie savo atsakomybes įgyvendinant veiksmų planus.¹

Visgi prie pirmojo įsipareigojimo nurodyta, kad, siekiant išmatuoti jo poveikį, bus sukurtas stebėsenos rodiklis, leidžiantis išskirti tinkamai ar netinkamai parengtų teisės aktų projektų dalį. Bet prie šio veiksmo nenurodžius atsakingų asmenų ar institucijų, stebėsenos rodiklis liko nesukurtas.² Nesant jo, kalbinti darbo grupės nariai teigė, kad buvo sudėtinga vertinti paties įsipareigojimo poveikį ir jo sėkmę.³ Ateityje siūloma užtikrinti, kad kiekvienas nurodytas veiksmas atsispindėtų ir konkrečiuose atsakingoms institucijoms priskirtuose įsipareigojimuose.

Įžvalga Nr. 2: Yra potencialo į įsipareigojimų įgyvendinimą labiau įtraukti nevyriausybinių sektoriaus atstovus

Lyginant su ankstesnėmis darbo grupėmis, suinteresuotųjų šalių forume dalyvavo įvairesnio profilio asmenys, pavyzdžiui, jame buvo lobistų ir viešosios politikos atstovų. Pasak kalbintų darbo grupės narių, tai užtikrino platesnę nuomonių ir patirčių įvairovę. Visgi įvairesnė sudėtis rengiant veiksmų planą neprisidėjo prie įtrauktesnio plano įgyvendinimo – įgyvendindamos įsipareigojimus atsakingos institucijos tarėsi tarpusavyje ir į sprendimų priėmimą neįtraukė darbo grupės narių. Pastarieji apie procesą ir jo eigą buvo informuojami, bet neturėjo galimybių paveikti galutinių rezultatų.⁴ Iš dalies tai gali būti paaiškinta tuo, kad dėl dalies įsipareigojimų institucijos jau buvo apsisprendusios dar prieš įtraukdamas juos į veiksmų planą.⁵ Ateityje Vyriausybės kanceliarijai siūloma sudaryti galimybes darbo grupės nariams ne tik sužinoti apie tarpinius pasiekimus, bet ir įtraukti juos į patį procesą, taip prisidedant prie galutinio rezultato.

Įžvalga Nr. 3: Nevyriausybinių sektoriaus atstovai siūlo įsipareigojimus tvirtinti orientuojantis ne į procesą, o į konkretų siekiamą poveikį

Lietuvos veiksmų planų įgyvendinimo kokybė auga. Vis tik nevyriausybinių sektoriaus ekspertės ir ekspertai teigia, kad pasiektus rezultatus iki šiol sunku vertinti, ypač dėl to, kad įsipareigojimais orientuoti į procesą arba veiklas, bet ne pokytį, kurio siekiama įgyvendinus tuos veiksmus. Be to, stinga rodiklių, kurie leistų įvertinti, ar įgyvendinus įsipareigojimą kažkas pasikeis.⁶

¹ Viktorija Gegznaite-Iljina (Produkto vadovė, VĮ Registrų centras), interviu su NPM tyrėja, 2024 m. kovo 26 d.

² Darius Trinkūnas, (Teisėkūros politikos grupės vyriausiasis patarėjas, Teisingumo ministerija), interviu su NPM tyrėja, 2026 m. sausio 22 d.; Ieva Kimontaitė-Astrauskienė (patarėja, Vyriausybės kanceliarija), interviu su NPM tyrėja, 2026 m. sausio 16 d.

³ Rasa Bortkevičiūtė (lektorė, VU TSPMI), interviu su NPM tyrėja, 2026 m. sausio 20 d.; Gaja Šavelė (direktorė, Nacionalinė NVO koalicija), interviu su NPM tyrėja, 2026 m. sausio 22 d.; Ieva Dunčikaitė (programų vadovė, „Transparency International“ Lietuvos skyrius), interviu su NPM tyrėja, 2026 m. sausio 20 d.

⁴ Ieva Dunčikaitė (programų vadovė, „Transparency International“ Lietuvos skyrius), interviu su NPM tyrėja, 2026 m. sausio 20 d.; Ieva Kimontaitė-Astrauskienė (patarėja, Vyriausybės kanceliarija), raštu pateikti komentarai prieš publikavimą, 2026 m. balandžio 9 d.

⁵ Pavyzdžiui, pirmasis įsipareigojimas jau buvo numatytas Teisingumo ministro valdymo sričių 2024–2026 m. strateginiame veiklos plane, Nr. 23.900.0551, <https://tm.lrv.lt/media/viesa/saugykla/2024/2/2OWsObjJggY.pdf>.

⁶ Interviu su I.Dunčikaite, G.Šavele, R.Bortkevičiūte.

II Skyrius. Pirmieji rezultatai

Šiame skyriuje apžvelgiami įsipareigojimai, kurių pirmieji rezultatai NPM požiūriu yra geriausi. Siekiant juos įvertinti, NPM rėmėsi veiksmy planė paskelbtais tikslais, pasiektais rezultatais ir šalies aktualijomis. Atliekant galutinį vertinimą, atsižvelgta į pasiekimus, kuriuos galima pagrįsti ir kurių poveikis ilgesnėje perspektyvoje galėtų būti didesnis.

Lentelė Nr.1. Įsipareigojimų pirmieji rezultatai

1. Išgryninti teisėkūros procesą priimant sprendimus: įsipareigojimu siekta, kad Vyriausybės darbo reglamente nustatytas teisėkūros standartas būtų taikomas ir rengiant bei derinant teisės aktų projektus ministerijų, Vyriausybės įstaigų ir įstaigų prie ministerijų lygiu.

Įsipareigojimas Nr.1: Išgryninti teisėkūros procesą, priimant įstaigos bei Vyriausybės lygio sprendimus ir sukurti bendrą teisėkūros stebėsenos sistemą

Įgyvendina: Vyriausybės kanceliarija ir Teisingumo ministerija

Kontekstas ir tikslai

Šiuo įsipareigojimu siekta užtikrinti nuoseklų ir kokybišką teisėkūros procesų organizavimą, suteikiantį galimybę konsultuotis su visuomenės atstovais ir priimti duomenimis grįstus sprendimus.¹

Pirmieji rezultatai: Reikšmingi

Šis įsipareigojimas įvertintas kaip reikšmingas dėl teisinių pakeitimų, numatančių vienodą teisėkūros standartą platesniam institucijų ratui. Juo įtvirtinta, kad Vyriausybės darbo reglamente nustatytos teisėkūros taisyklės būtų taikomos ir ministerijoms, Vyriausybės įstaigoms ir įstaigoms prie ministerijų.² Tai ne tik suvienodino procesus, bet ir prisidėjo prie teisėkūros nuoseklumo ir galimybės ją prognozuoti rengiant teisės aktus ir įtraukiant suinteresuotas šalis į konsultacijas.³

Iš keturių įsipareigojimo veiksmy įgyvendinti trys.⁴ Pirmaisiais dviem Vyriausybės kanceliarija ir Teisingumo ministerija pradėjo viešinti teisėkūros planą ir suvienodino teisėkūros procesą minėtoms institucijoms.⁵ Pavyzdžiui, pagal suvienodintą standartą numatyta, kad institucijos apie konsultavimosi su visuomene pradžią ir eigą turi paskelbti interneto svetainėje epilietis.lrv.lt, konsultuotis su visuomene atsižvelgiant į interneto svetainėje epilietis.lrv.lt Vyriausybės kanceliarijos paskelbtas metodines rekomendacijas, o suinteresuotų institucijų išvadoms ir suinteresuotų asmenų pastaboms ir pasiūlymams dėl teisės aktų projektų skirti ne mažiau kaip 10 darbo dieny. Kai pateikiami dideli (10 ar daugiau puslapių) ar sudėtingi teisės aktų projektai – ne mažiau kaip 12 darbo dieny.⁶

Siekdama užtikrinti, kad valstybės tarnautojai žinotų apie šiuos pakeitimus, Teisingumo ministerija parengė ir paskelbė metodines rekomendacijas teisėkūros kokybei gerinti.⁷ Ji taip pat rengė nuotolinius ir gyvus mokymus bei konsultacijas valstybės institucijų atstovams, rengiantiems teisės aktų projektus (3 veiksma).⁸ Pasak Teisingumo ministerijos, šiose sesijose dalyvavo daugiau kaip 200 asmenų.⁹ 4 veiksmu numatyta švietimo kampanija suinteresuotų

Šalių atstovams apie dalyvavimą teisėkūroje nebuvo įgyvendinta dėl laiko trūkumo. Vyriausybės kanceliarijos teigimu, ši kampanija neatšaukta ir ją tikimasi įgyvendinti vėliau.¹⁰

Įsipareigojimo apraše taip pat nurodyta, kad, siekiant pamatuoti galimą įsipareigojimo poveikį, numatoma sukurti stebėsenos rodiklį, parodantį tinkamai ar netinkamai parengtų teisės aktų projektų dalį. Bet šis rodiklis nebuvo sukurtas – prie jo nenurodyta atsakinga institucija, tad nė viena neprisiėmė už tai atsakomybės.¹¹ Pilietinės visuomenės organizacijų teigimu, be šio rodiklio itin sudėtinga įvertinti įsipareigojimo poveikį ir pridėtinę vertę.¹²

Nepaisant rodiklio trūkumo, vieną pokytį galima užfiksuoti 2026 m. sausį, kai Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas nutarė, kad Sveikatos apsaugos ministrės įsakymai, kuriais buvo pakeista sveikatos apsaugos priežiūros paslaugų apmokėjimo tvarka, buvo priimti pažeidžiant teisėkūros procedūras.¹³ Teigiama, kad sprendimai priimti nesilaikant nustatytų derinimo terminų ir neatlikus privalomo numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo: projektams derinti buvo skirtos tik 5 darbo dienos, nors privalomas terminas yra bent 10 dienų. Be to, projektai turėjo būti skelbiami ir derinami per Teisės aktų informacinę sistemą, bet tai nebuvo tinkamai padaryta.¹⁴ Sveikatos apsaugos ministerija įsipareigojo atlikti vidinį vertinimą, kodėl šių procedūrų nebuvo laikomasi.¹⁵

Darbo grupės nariai pabrėžė šio įsipareigojimo svarbą ir jo nekvestionavo. Bet kartu ji pažymėjo, kad jų dalyvavimas jį įgyvendinant buvo minimalus.¹⁶ Pasak vienos darbo grupės narės, darbo grupė apie įgyvendinimo eigą buvo tik informuojama, bet dalyvauti procese galimybių neturėjo.¹⁷ Iš dalies tai būtų galima paaiškinti tuo, kad dar prieš įtraukiant jį į veiksmų planą šis įsipareigojimas buvo įtrauktas į Teisingumo ministro valdymo sričių 2024–2026 m. strateginį veiklos planą.¹⁸

Kaip jau buvo pastebėta NPM veiksmo plano apžvalgoje, teisėkūros standarto vienodinimas yra svarbus žingsnis gerinant konsultavimąsi su visuomene. Vyriausybės kanceliarija bei Teisingumo ministerija parengė gaires, kurios turėtų padėti valstybės tarnautojams rengti teisės aktų projektus. Bet šiuo metu nėra strategijos ar aiškesnės krypties, kaip konsultacijas ketinama tobulinti ateityje. Gairės gali būti svarbus šaltinis, bet vien jų nepakanka, kad šis įsipareigojimas virstų reikšmingu pokyčiu Lietuvos teisėkūroje.

Žvilgsnis į ateitį

Šiuo metu nėra žinoma, ar su teisėkūros gerinimu susiję veiksmai bus įtraukti į naująjį veiksmų planą.¹⁹ Tačiau jį kuriant surengtos dirbtuvės ir vyko diskusijos, per kurias aptartas visuomenės įtraukimas ir konsultacijų svarba.²⁰

Kad būtų galima sustiprinti šio įsipareigojimo poveikį, Teisingumo ministerijai ir Vyriausybės kanceliarijai siūlome:

- **Sukurti jau veiksmų plane numatytą rodiklį, kuris leistų įvertinti teisėkūros standarto taikymą praktikoje ir nustatyti tinkamai bei netinkamai parengtų teisės aktų projektų dalį.** Kuriant jį rekomenduojame konsultuotis ir į procesą įtraukti darbo grupės narius. Rodiklis galėtų apimti visus žinomus neatitikties atvejus ir ko buvo imtasi juos taisant. Lietuva galėtų atsižvelgti į Kanados rezultatų ataskaitą – joje viešai skelbiama, kas buvo suplanuota ir kaip numatytos veiklos įgyvendintos praktikoje.²¹
- **Reguliariai rengti mokymus bei sesijas apie teisėkūros standartą atsakingiems valstybės tarnautojams.** Jau vykę pavieniai mokymai galėtų būti paskata tolimesnėms reguliarioms sesijoms, ypač atsižvelgiant į tų renginių populiarumą. Lietuva taip pat galėtų atkreipti dėmesį į Latvijos pavyzdį, kai buvo parengti ne tik

nuotoliniai mokymai, bet ir vyko konsultavimo mechanizmui šalyje gerinti skirtos dirbtuvės.

- **Burti už konsultacijas ir teisėkūrą atsakingų darbuotojų bendruomenę.** Toks tinklas galėtų prisidėti prie praktikų sklaidos ir leistų aptarti, kaip rengiant teisės aktų projektus kasdienėje veikloje sekasi įgyvendinti teisėkūros standartą. Lietuvai galėtų būti naudinga peržiūrėti, kaip veikia Portugalijos RePLAN – tarpministerinis tinklas, skirtas minėtiems klausimams aptarti.²²
- **Užtikrinti, kad atnaujinta TAIS sistema prisidėtų prie teisėkūros skaidrumo ir būtų patogi vartotojams.** Tai galima užtikrinti atveriant duomenis ir viešinant teisėkūros pėdsaką bei parodant, kurios suinteresuotos šalys dalyvavo procese ir teikė savo siūlymus. Visa tai derėtų viešinti atvirų duomenų formatu. Aktualus pavyzdys – Estija, kur sprendimų priėmėjai bent kartą per ketvirtį turi viešinti savo susitikimus su lobistais.²³

Ateityje teisingumo ministerijai ir Vyriausybės kanceliarijai siūloma:

- **Rengti platesnes ir tikslingesnes konsultacijas,** jei svarstoma keisti ar toliau gerinti teisėkūros standartą. Į šį procesą siūlome įtraukti ne tik įprastus partnerius, bet ir kitas bendruomenes: asmenis su negalia, vyresnio amžiaus gyventojus ir gyventojas, migrantus atstovaujančių organizacijų atstovus. Grįžtamasis ryšys iš darbo grupės narių rodo, kad įsipareigojimų įgyvendinimas galėtų būti atviresnis ir įtraukesnis.²⁴ Būtų galima atsižvelgti ir į Estijos iniciatyvą (est. *Arvamusrännak*), kai skirtingos gyventojų bendruomenės buvo kviečiamos prisidėti kuriant strategiją “Estonia 2035”.²⁵
- **Užtikrinti pakankamas konsultacijas tose srityse, kuriose pastaruju metu buvo norima skubiai priimti sprendimus.** Teisingumo ministerijos ir Vyriausybės kanceliarijos parengtos gairės galėtų būti taikomos ir išbandomos praktikoje, pavyzdžiui svarstant jautrius klausimus, tokius kaip žiniasklaidos laisvė, gynyba ar energetika.

¹ Lietuvos AVP veiksmų planas 2016–2018, Open Government Partnership, 2016 m. liepos 1 d., <https://www.opengovpartnership.org/documents/lithuania-national-action-plan-2016-2018/>; veiksmų planas 2018–2020, Open Government Partnership, 2019 m. sausio 9 d., <https://www.opengovpartnership.org/documents/lithuania-action-plan-2018-2020/>.

² Lietuva, Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimo nr. 728 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento patvirtinimo“ pakeitimo, Teisės aktų registras Nr. 305, 2024 m. gegužės 3 d., <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/b2490eb00b7b11efbcbfb318996800a8>.

³ Darius Trinkūnas, (Teisėkūros politikos grupės vyriausiasis patarėjas, Teisingumo ministerija), interviu su NPM tyrėja, 2026 m. sausio 22 d.

⁴ Ieva Kimontaitė-Astrauskienė (patarėja, Vyriausybės kanceliarija), interviu su NPM tyrėja, 2026 m. sausio 16 d.

⁵ Lietuva, Vyriausybės 2021–2024 metų teisėkūros planas, LR vyriausybė, 2023, <https://lrv.lt/media/viesa/saugykla/2023/12/mlNearIzv94.pdf>.

⁶ Lietuva, Nutarimas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimo Nr. 728... pakeitimo, Teisės aktų registras, Nr. 305, 2024.

⁷ Lietuva, Teisingumo ministerija, Teisėkūros metodinės rekomendacijos, 2023, <https://tm.lrv.lt/uploads/tm/documents/files/dokumentai/Teisėkūra/Teisėkūros%20metodinės%20rekomendacijos%202023%2009.pdf>.

⁸ Lietuva, Teisingumo ministerija, el. paštu pateikta informacija NPM tyrėjai, 2026 m. sausio 23 d.

⁹ Trinkūnas, interviu.

¹⁰ Kimontaitė-Astrauskienė, interviu.

¹¹ Id.

¹² Ieva Dunčikaitė (programų vadovė, „Transparency International“ Lietuvos skyrius), interviu su NPM tyrėja, 2026 m. sausio 20 d.

¹³ Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, Sprendimas byloje EI-4-1188/2026, 2026 m. sausio 7 d., <https://www.lvat.lt/data/public/uploads/2026/01/2026-01-07sprendimasbylojeei-4-1188-2026.docx>.

¹⁴ Id.

¹⁵ Jokūbas Naglinskas, “SAM ministrės įsakymai neteisėti, bet premjerė pasitiki, liberalai svarsto interpeliaciją,” LRT, 2026 m. sausio 19 d., <https://www.lrt.lt/naujienos/sveikata/682/2810120/sam-ministres-isakymai-neteiseti-bet-premjere-pasitiki-liberalai-svarsto-interpeliacija>.

¹⁶ NPM interviu su Ieva Dunčikaite, Gaja Šavele, 2026 m. sausio 22 d.

¹⁷ Šavelė, interviu.

¹⁸ Lietuva, Teisingumo ministerija, Lietuvos Respublikos teisingumo ministro valdymo sričių 2024–2026 metų strateginis veiklos planas, Nr. 23.900.0551, 2024, <https://tm.lrv.lt/media/viesa/saugykla/2024/2/2OWs0bjJggY.pdf>.

¹⁹ Lietuva, Vyriausybės kanceliarija, „2026–2027 m. Atviros Vyriausybės planas“, E-pilietis, 2024, <https://epilietis.lrv.lt/lt/suzinokite/atviros-vyriausybes-partneryste/2026-2027-m-atviros-vyriausybes-planas/>.

²⁰ Lietuva, Vyriausybės kanceliarija, „2026–2027 m. Atviros Vyriausybės planas“, E-pilietis, 2024, <https://epilietis.lrv.lt/lt/suzinokite/atviros-vyriausybes-partneryste/2026-2027-m-atviros-vyriausybes-planas/>.

²¹ Kanada, Treasury Board of Canada Secretariat, “Departmental Performance Reports,” Government of Canada, žiūrėta 2026 m. kovo 29 d., <https://www.canada.ca/en/treasury-board-secretariat/services/departmental-performance-reports.html>.

²² Portugalija, PlanAPP: Centro de Competências de Planeamento, de Políticas e de Prospetiva da Administração Pública, “REPLAN Presentation”. PlanAPP, žiūrėta 2026 m. kovo 29 d., <https://planapp.gov.pt/replan-presentation/>.

²³ Estija, Justiits- ja Digiministerium, “Lobistidega kohtumised [Meetings with Lobbyists]”, JustDigi, žiūrėta 2026 m. kovo 29 d., <https://www.justdigi.ee/ministeerium-uuised-ja-kontakt/uuised/lobistidega-kohtumised>.

²⁴ Šavelė, interviu.

²⁵ Estonia, Riigikantselei, “Arvamusrännaku strateegiapäev toob kokku poliitikakujundajad ja arutelujuhid üle Eesti”, publikuota 2022 m. gruodžio 14 d., Arvamusrännak, archived at Digar Veebiarhiiv, <https://veebiarhiiv.digar.ee/a/20230321213926/https://arvamusrannak.ee/uuised/arvamusrannaku-strateegiapaev-toob-kokku-poliitikakujundajad-ja-arutelujuhid-ule-eesti>.

III Skyrius. Dalyvavimas ir bendrąkūryba

Šeštojo veiksmų plano kūrimas, lyginant su ankstesniais, buvo įtraukesnis ir atviresnis. Į suinteresuotų šalių forumo (darbo grupės) sudėtį įtraukta daugiau dalyvių iš įvairesnių sektorių, taip pat – sprendimų priėmimo galią turinčių asmenų iš viešojo sektoriaus institucijų. Visgi didesnis atvirumas kuriant veiksmų planą nepersikėlė į įgyvendinimo etapą, kurio metu darbo grupės nariai turėjo tik minimalias galimybes daryti įtaką galutiniams sprendimams.

AVP Lietuvoje

AVP Lietuvoje koordinuoja Vyriausybės kanceliarija. Be šių veiklų, jie padeda premjeri ir jos komandai įgyvendinti užsibrėžtus tikslus ir koordinuoja ministerijų darbą. Už AVP veiklas Vyriausybės kanceliarijoje, be kitų atsakomybių, atsakingi trys asmenys. Atskiras biudžetas AVP neskiriamas.¹

2023 m. vasario mėn. Vyriausybės kanceliarija patvirtino suinteresuotų šalių forumą – AVP darbo grupę. Joje dalyvavo 24 asmenys iš viešojo, privataus ir NVO sektorių, taip pat akademinė institucijų atstovai ir atstovės, kurių užduotis – prisidėti prie 2023–2025 veiksmų plano rengimo, tvirtinti ir stebėti jo įgyvendinimą.² Dėl darbo grupės sudėties sprendė tik Vyriausybės kanceliarija, kiti partneriai šiame procese nedalyvavo.³ Atsižvelgiant į ankstesnes NPM rekomendacijas, darbo grupės veikloje pradėjo dalyvauti aukštas pareigas užimantys viešojo sektoriaus atstovai, turintys sprendimų priėmimo galią.⁴ Tai yra svarbus pokytis, nes ankstesniais metais dalis atsakingų institucijų apie savo vaidmenį įgyvendinant įsipareigojimus nežinojo.⁵ Vyriausybės kanceliarija į darbo grupę taip pat pakvietė asmenis, atstovaujančius organizacijoms, dirbančioms su jaunimu ar skurdą patiriančiais gyventojais.⁶ Kitos gyventojų grupės, pavyzdžiui, asmenys su negalia, migrantai, vyresnio amžiaus žmonės ar kiti, nebuvo atstovaujami, nebuvo ir atviro kvietimo prisijungti prie šios darbo grupės.

Įgyvendinant veiksmų planą, darbo grupės sudėtis keitėsi du kartus – 2025 m. kovą ir 2025 m. gruodį. Pokyčiai vyko dėl pokyčių Vyriausybėje – iš pradžių dėl tuometės premjerės Ingridos Šimonytės kadencijos pabaigos, o vėliau – dėl tuomečio premjero Gintauto Palucko atsistatydinimo.⁷ Kadangi darbo grupėje dalyvavo aukštas pareigas užimantys asmenys, pokyčiai Vyriausybėje lėmė ir pokyčius ministerijų pozicijose bei, atitinkamai, asmenų įsitraukimą į darbo grupę.^{8 9} Naujų asmenų paskyrimas į įvairias pozicijas užtruko keletą mėnesių.¹⁰ Atsinaujinusi darbo grupė tapo mažesnė – vietoje 24 asmenų joje liko 11.¹¹ Kaip ir prieš tai, atviro kvietimo prisijungti prie grupės veiklos nebuvo, sudėtį formavo išimtinai Vyriausybės kanceliarija. Jos teigimu, norėta grupėje išlaikyti tik aktyviausias ir su pilietinės visuomenės klausimais dirbančias organizacijas.^{12 13} Nors mažesnė sudėtis neturėjo įtakos darbo grupės veiklos kokybei, jos nariai iš NVO sektoriaus kvestionavo tokio sprendimo skaidrumą.¹⁴ Pasak Vyriausybės kanceliarijos, ši kritika jiems nebuvo išsakyta tiesiogiai.¹⁵

Veiksmų plano kūrimas

Veiksmų plano kūrimas prasidėjo darbo grupės svarstymais apie galimus įsipareigojimus ir 2023 m. kovo 14 d. pradėjus viešąją konsultaciją. Per ją pasiūlymų gauta nebuvo.¹⁶ Vėlesniuose veiksmų plano kūrimo etapuose, įskaitant tris kūrybines dirbtuves, buvo aptariami darbo grupės teikti pasiūlymai.¹⁷ Galutinis sprendimas priimtas balsuojant nuotoliu.¹⁸ Po balsavimo įsipareigojimai buvo pristatyti suinteresuotoms grupėms, toliau gryninti ir tikslinti.¹⁹ Veiksmų planą patvirtino darbo grupė. Visgi keli darbo grupės nariai nuo balsavimo susilaikė teigdami, kad suformuluoti siūlymai ne visiškai atspindi vykusias diskusijas apie galimus įsipareigojimus.²⁰ Pavyzdžiui, veiksmų plane dažnai pripažįstama, kad šalyje trūksta duomenimis grįstų sprendimų,

bet ši problema galiausiai lieka nesprendžiama. Pasak Vyriausybės kanceliarijos, galutinį sprendimą darbo grupė priėmė kartu.²¹

Į veiksmų planą buvo įtraukti įsipareigojimai, kuriuos Vyriausybė bei ministerijos jau buvo patvirtinusios savo planuose. Vienas darbo grupės narys dalinosi, kad svarstant galimus įsipareigojimus diskusijose pradėjo dominuoti viešojo sektoriaus atstovai, kurie teigė, kad į veiksmų planą realu įtraukti tik jau numatytas veiklas.²² Dėl šios priežasties dalis darbo grupės narių buvo įtikinti, kad realu įgyventi ne tai, kas jiems atrodytų prasminga, o tai, kas jau ir taip suplanuota.²³ Pasak kito darbo grupės nario, kol veiksmų planuose bus tik jau numatyti įsipareigojimai, sunku tikėtis reikšmingų pokyčių AVP kontekste.²⁴

Įtrauktis įgyvendinant veiksmų planą

Vyriausybės kanceliarija reguliariai informuodavo darbo grupės narius apie įsipareigojimų įgyvendinimo progresą. Per šio veiksmų plano įgyvendinimo metus, ji iš viso surengė 9 susitikimus su darbo grupės nariais, kurių metu buvo galima užduoti klausimų ar komentuoti pristatomą medžiagą.²⁵ Tai užtikrino proceso skaidrumą.

Nors ilgainiui Vyriausybės kanceliarijos ir darbo grupės narių bendradarbiavimas darėsi atviresnis, ypač veiksmų planų kūrimo etape, nevyriausybinių organizacijų ekspertų įtrauktis į įgyvendinimo etapą galėtų būti didesnė. Šio plano įsipareigojimus institucijos įgyvendino bendradarbiaudamos ir dirbdamos tarpusavyje, bet neįtraukdamos darbo grupės narių.²⁶ Vadinasi darbo grupės narius Vyriausybės kanceliarija informuodavo apie eigą, bet nesudarė galimybių įsitraukti į pačių rezultatų formavimą. Vyriausybės kanceliarijos teigimu, ši kritika jų anksčiau nepasiekė, bet į tai bus atsižvelgta ateityje.²⁷

Lentelė Nr.2. Minimalių reikalavimų atitikimas

NPM vertina, ar šalis narės atitinka minimalius reikalavimus pagal AVP Dalyvavimo ir bendrakūrybos standartus.²⁸ Valstybės yra skatinamos pilnai įgyvendinti AVP standartą.²⁹ Ar šalis atitinka minimalius reikalavimus, vertina AVP Kriterijų ir standartų pakomitetas (angl. *Subcommittee*).³⁰

Minimalus reikalavimas	Atitiko kūrimo metu?	Atitiko įgyvendinimo metu?
1.1 Erdvė dialogui: Lietuvoje yra AVP darbo grupė, kuri veikia kaip suinteresuotų šalių forumas. Veiksmų plano įgyvendinimo pradžioje ją sudarė 24 nariai iš viešojo, privataus ir nevyriausybinių sektoriaus. Vėliau grupė buvo sumažinta iki 11 narių ³¹ Grupės susitikimai vyko 2023 m. vasario, gegužės, birželio ir rugpjūčio mėn., taip pat 2024 m. vasarį ir kovą bei 2025 m. kovą, gegužę, liepą ir gruodį. ³² Jos sudarymas ir darbo principai skelbiami viešai. ³³	Taip	Taip
2.1 AVP svetainė: Vyriausybės kanceliarija turi viešą tinklalapį, kuriame yra naujausias veiksmų planas, ankstesnieji veiksmų planai ir oficialūs AVP dokumentai. ³⁴	Taip	Taip
2.2 Saugykla: tinklalapyje yra duomenų saugyklos skiltis, kurioje talpinama informacija apie veiksmo planų kūrimą ir	Taip	Taip

įgyvendinimą. Tačiau šią saugyklą iš bendro puslapio gan sunku pasiekti, ne visada galima atsekti, kada informacija paviešinta.		
3.1 Išankstinis pranešimas: Žiūrėkite Veiksmų plano apžvalgą. ³⁵	Taip	Netaikoma
3.2 Pasiekiamumas: Žiūrėkite Veiksmų plano apžvalgą.	Taip	Netaikoma
3.3 Grįžtamasis ryšys: Žiūrėkite Veiksmų plano apžvalgą.	Taip	Netaikoma
4.1 Pagrįstas atsakymas: Žiūrėkite Veiksmų plano apžvalgą.	Taip	Netaikoma
5.1 Atviras įgyvendinimas: Vyriausybės kanceliarija sukvietė darbo grupę ir pristatė rezultatus 2023 m. vasario, gegužės, birželio ir rugpjūčio mėn., taip pat 2024 m. vasarį ir kovą bei 2025 m. kovą, gegužę, liepą ir gruodį. ³⁶ Darbo grupės nariai turėjo galimybę komentuoti ir užduoti klausimų, bet dauguma atvejų negalėjo paveikti pačių rezultatų.	Netaikoma	Taip

¹ Lietuva, LR vyriausybės kanceliarija, žiūrėta 2026 m. kovo 29 d., <https://lrv.lt/lt/vyriausybes-kanceliarija/>.

² Lietuva, Vyriausybės kanceliarija, Vyriausybės kancleris, Įsakymas dėl darbo grupės sudarymo, Nr. V-25, 2023 m. vasario 6 d., https://epilietis.lrv.lt/uploads/epilietis/documents/files/VK_%C4%AFsakymas_Atviros_Vyriausybe%C4%97s_darbo_grup%C4%97.docx.pdf.

³ LR vyriausybės kanceliarija, Atviros Vyriausybės darbo grupė, E-pilietis, žiūrėta 2026 m. kovo 28 d., <https://epilietis.lrv.lt/lt/suzinokite/atviros-vyriausybes-partneryste/darbo-grupe/>.

⁴ Id.

⁵ Viktorija Gegznaite-Iljina (Produkto vadovė, VĮ Registrų centras), interviu su NPM tyrėja, 2024 m. kovo 26 d.

⁶ NPM tyrėja iš Vyriausybės kanceliarijos gavo dalyvių sąrašą su 60 asmenų, el. laiškas NPM tyrėjai, 2023 m. spalio 31 d.

⁷ Lietuva, Vyriausybės kanceliarija, Vyriausybės kancleris, Įsakymas dėl darbo grupės sudarymo Nr. V-168, 2025 m. gruodžio 8 d. https://epilietis.lrv.lt/public/canonical/1765197040/2432/VK+%C4%AFsakymas_Atviros+Vyriausybe%C4%97s+darbo+grup%C4%97_atnaujinimas.docx.pdf; Lietuva, Vyriausybės kanceliarija, Vyriausybės kancleris, Įsakymas dėl darbo grupės sudarymo Nr. V-51, 2025 m. kovo 26 d., https://epilietis.lrv.lt/public/canonical/1743487357/2352/VK+%C4%AFsakymas_Atviros+Vyriausybe%C4%97s+darbo+grup%C4%97.docx.pdf.

⁸ LR vyriausybės kanceliarija, Atviros Vyriausybės darbo grupė

⁹ Ieva Kimontaitė-Astrauskienė (patarėja, Vyriausybės kanceliarija), interviu su NPM tyrėja, 2026 m. sausio 16 d.

¹⁰ Ieva Kimontaitė-Astrauskienė (patarėja, Vyriausybės kanceliarija), raštu pateikti komentarai prieš publikavimą, 2026 m. balandžio 9 d.

¹¹ Lietuva, Vyriausybės kanceliarija, Vyriausybės kancleris, Įsakymas dėl darbo grupės sudarymo Nr. V-51, 2025 m. kovo 26 d.

¹² Ieva Kimontaitė-Astrauskienė (patarėja, Vyriausybės kanceliarija), interviu su NPM tyrėja, 2026 m. sausio 16 d.

¹³ Ieva Kimontaitė-Astrauskienė (patarėja, Vyriausybės kanceliarija), raštu pateikti komentarai prieš publikavimą, 2026 m. balandžio 9 d.

¹⁴ Gaja Šavelė (Direktorė, Nacionalinė NVO koalicija), interviu su NPM tyrėja, 2026 m. sausio 22 d.

¹⁵ Ieva Kimontaitė-Astrauskienė (patarėja, Vyriausybės kanceliarija), raštu pateikti komentarai prieš publikavimą, 2026 m. balandžio 9 d.

¹⁶ Vyriausybės kanceliarija, Viešoji konsultacija dėl Atviros Vyriausybės veiksmų plano, žiūrėta 2026 m. kovo 29 d., <https://epilietis.lrv.lt/lt/konsultacijos/viesoji-konsultacija-del-atviros-vyriausybes-veiksmu-plano>.

¹⁷ Ieva Kimontaitė-Astrauskienė (patarėja, Vyriausybės kanceliarija), raštu pateikti komentarai prieš publikavimą, 2026 m. balandžio 9 d.

¹⁸ LR vyriausybės kanceliarija, Atviros Vyriausybės partnerystė, žiūrėta 2026 m. kovo 29 d., <https://epilietis.lrv.lt/lt/suzinokite/atviros-vyriausybes-partneryste/>.

¹⁹ Vyriausybės kanceliarijos pateikta informacija prieš publikavimą, 2024 m. sausio 25 d.

²⁰ Nuasmeninti el. laiškai, gauti iš Vyriausybės kanceliarijos, 2023 m. kovo 31 d..

-
- ²¹ Ieva Kimontaitė-Astrauskienė (patarėja, Vyriausybės kanceliarija), raštu pateikti komentarai prieš publikavimą, 2026 m. balandžio 9 d.
- ²² Rasa Bortkevičiūtė (Lektorė, VU TSPMI), interviu su NPM tyrėja, 2026 m. sausio 20 d.
- ²³ Id,
- ²⁴ Šavelė, interviu.
- ²⁵ LR vyriausybės kanceliarija, Atviros Vyriausybės darbo grupė, E-pilietis, žiūrėta 2026 m. kovo 28 d., <https://epilietis.lrv.lt/lt/suzinokite/atviros-vyriausybes-partneryste/darbo-grupe/>.
- ²⁶ Ieva Dunčikaitė (programų vadovė, „Transparency International“ Lietuvos skyrius), interviu su NPM tyrėja, 2026 m. sausio 20 d.
- ²⁷ Ieva Kimontaitė-Astrauskienė (patarėja, Vyriausybės kanceliarija), raštu pateikti komentarai prieš publikavimą, 2026 m. balandžio 9 d.
- ²⁸ Open Government Partnership, “OGP Participation & Co-Creation Standards,” žiūrėta 2026 m. kovo 29 d., <https://www.opengovpartnership.org/ogp-participation-co-creation-standards/>.
- ²⁹ Independent Reporting Mechanism, IRM Guidelines for the Assessment of Minimum Requirements, 2022, https://www.opengovpartnership.org/wp-content/uploads/2022/05/IRM-Guidelines-for-Assessment-of-Minimum-Requirements_20220531_EN.pdf.
- ³⁰ On 1 August 2025, the OGP Criteria and Standards Subcommittee adopted a resolution on Temporary Suspension of the Enforcement of Time-Bound Minimum Requirements for Participation and Co-Creation, for all members currently implementing plans delivered on or after 1 January 2024. <https://www.opengovpartnership.org/wp-content/uploads/2025/08/Resolution-of-CS-on-the-Temporary-Suspension-of-the-Enforcement-of-Time-Bound-Minimum-Requirements-2.pdf>; For information on the OGP Procedural Review Policy see: <https://www.opengovpartnership.org/procedural-review/#IC>.
- ³¹ Lietuva, Vyriausybės kanceliarija, Vyriausybės kancleris, Įsakymas dėl darbo grupės sudarymo, Nr. V-25.
- ³² LR vyriausybės kanceliarija, Atviros Vyriausybės darbo grupė
- ³³ Id.
- ³⁴ LR vyriausybės kanceliarija, Atviros Vyriausybės darbo grupė
- ³⁵ Open Government Partnership, Lietuva: Veiksmų plano apžvalga 2023–2025, 2024 m. kovo 12 d., <https://www.opengovpartnership.org/documents/lithuania-action-plan-review-2023-2025/>.
- ³⁶ LR vyriausybės kanceliarija, Atviros Vyriausybės darbo grupė

IV Skyrius. Metodologija

Ši apžvalga padeda užtikrinti šalies atskaitomybę įgyvendinant veiksmų planą ir pirmuosius rezultatus. Ši ataskaita įvertina stipriausius įsipareigojimus ir apžvelgia, koks buvo bendrakūrybos procesas viso veiksmo plano ciklo metu.¹

Vertindami veiksmų planus atsižvelgiame į tris NPM aspektus:

- **Kūrimo apžvalga:** pagrindinės ankstesnių metų pamokos, patarimai ir bendradarbiavimas su šalimis dėl naujų veiksmų planų kūrimo.
- **Veiksmų plano apžvalga:** techninė apžvalga, kurioje vertiname, kaip buvo kurtas veiksmų planas, su kokiais iššūkiais susidurta, kokios jo stipriosios pusės. Pateikiamos rekomendacijos geresniam įsipareigojimų įgyvendinimui.
- **Tarpinė ataskaita:** keturių metų veiksmų planų apžvalga įgyvendinus pusę įsipareigojimų. Apžvelgiami nauji arba koreguoti įsipareigojimai, atitiktis AVP kriterijams, neformaliai įvertinama įgyvendinimų eiga.
- **Rezultatų ataskaita:** Visapusiška įgyvendinimo ataskaita, kurioje daug dėmesio skiriama rezultatams ir kokio pokyčio galima tikėtis šalyje. Taip pat įvertinama atitiktis AVP principams ir galimos pamokos ilgalaikiam augimui.

Rezultatų ataskaitoje NPM įsipareigojimus vertina pagal du rodiklius:

Užbaigtumas

NPM vertina, kiek pilnai buvo įgyvendinti visi veiksmų plano įsipareigojimai, įskaitant tuos, kurie buvo sugrupuoti veiksmų plano apžvalgoje.² Įgyvendinimo lygis įvertinamas pagal šią skalę:

- Nėra duomenų
- Nepradėta įgyvendinti
- Ribotai įgyvendinta
- Reikšmingai įgyvendinta
- Pabaigta

Pirmieji rezultatai

NPM vertina visų įsipareigojimų įgyvendinimo lygį. Tai darant atsižvelgiama į įsipareigojimais užsibrėžtus tikslus, jų sritį bei ar galima įrodyti pasiektus rezultatus. Pirmieji rezultatai vertinami pagal galimą jų poveikį ir sukuriamą pokytį.

Pirmieji rezultatai pristatomi trejopai:

- **Be reikšmingų rezultatų:** surinkta informacija (remiantis viešai pateikta informacija, kokybiniais interviu, kt.) rodo, kad reikšmingų rezultatų nepasiekta. Įvertinus vykdytas veiklas ir rezultatus (jei tokių yra), NPM neturi galimybės įvardinti, koks reikšmingas pokytis sukurtas:
 - gerinant ligšiolines praktikas, taisykles ar prisidedant prie pačių institucijų veiklos pokyčių, arba
 - įgalinant pasitikėjimu grindžiamą aplinką tarp gyventojų ir valstybės.
- **Vidutiniai rezultatai:** surinkta informacija (remiantis viešai pateikta informacija, kokybiniais interviu, kt.) rodo, kad pasiekta teigiamų rezultatų. Įvertinus vykdytas veiklas ir rezultatus NPM gali įvardinti, koks pokytis sukurtas:
 - gerinant ligšiolines praktikas, taisykles ar prisidedant prie pačių institucijų veiklos pokyčių, arba

- įgalinant pasitikėjimu grindžiamą aplinką tarp gyventojų ir valstybės.
- **Reikšmingi rezultatai:** surinkta informacija (remiantis viešai pateikta informacija, kokybiniais interviu, kt.) rodo, kad pasiekta reikšmingų rezultatų. Įvertinus vykdytas veiklas ir rezultatus NPM gali įvardinti, koks pokytis sukurtas:
 - gerinant ligšiolines praktikas, taisykles ar prisidedant prie pačių institucijų veiklos pokyčių, arba
 - įgalinant pasitikėjimu grindžiamą aplinką tarp gyventojų ir valstybės.

Reikšmingais rezultatais laikomi tokie, kurie kuria pokytį ilguoju laikotarpiu.

Apžvalgą atliko NPM bendradarbiaudamas su Rugile Trumpyte. Kokybės kontrolę užtikrino NPM išorės ekspertas Andy McDevitt. NPM metodologiją, taikomus principus, įrankius ir visą vertinimo procesą prižiūri NPM tarptautinė ekspertų grupė (IEP).³ Daugiau apie NPM kviečiame skaityti AVP svetainėje.⁴

¹ Su AVP susijusiais terminais kviečiame susipažinti čia: <https://www.opengovpartnership.org/glossary>.

² Įsipareigojimai galėjo būti sugrupuoti, jei jų tikslas yra toks pat. Tokiu atveju jų rezultatų potencialo vertinimas taip pat pateikiamas bendrai, ne individualiai. Daugiau informacijos pateikiama IV skyriuje apie metodologiją.

³ Tarptautinė ekspertų grupė, Open Government Partnership, Nepriklausomas priežiūros mechanizmas, <https://www.opengovpartnership.org/about/who-we-are/international-experts-panel/>.

⁴ AVP žodynas, Open Government Partnership, <https://www.opengovpartnership.org/glossary/>.

Priedas Nr.1. Duomenys apie įsipareigojimus¹

Įsipareigojimas Nr.1: Išgryninti teisėkūros procesą priimant įstaigos bei Vyriausybės lygio sprendimus

- | | |
|--|---|
| <ul style="list-style-type: none"> • Patikrinamas: Taip • Ar atitinka atviro viešojo sektoriaus perspektyvą? Taip • Rezultatų potencialas: Reikšmingas | <ul style="list-style-type: none"> • Užbaigtumas: Reikšmingas • Pirmieji rezultatai: Reikšmingi |
|--|---|

Šis įsipareigojimas ir jo vertinimas pristatomas II skyriuje.

Įsipareigojimas Nr.2: Formuoti į klientą orientuotą požiūrį ir juo grįstas dialogo praktikas viešajame sektoriuje

- | | |
|---|--|
| <ul style="list-style-type: none"> • Patikrinamas: Taip • Ar atitinka atviro viešojo sektoriaus perspektyvą? Ne • Rezultatų potencialas: Neaiškus | <ul style="list-style-type: none"> • Užbaigtumas: Reikšmingas • Pirmieji rezultatai: Be reikšmingų rezultatų |
|---|--|

Šiuo įsipareigojimu Viešojo valdymo agentūra ir Vyriausybės kanceliarija siekė sukurti į klientą orientuotą požiūrį viešajame sektoriuje. Tam be kitų iniciatyvų numatyta surengti valstybės tarnautojų mokymus, išbandyti paslaugų kokybės gerinimo naujoves, išplėsti aptarnavimo specialistų kompetencijų tinklo veiklą ir partnerystes su pažangiomis organizacijomis.

Keturi e-mokymų kursai vidurinėsios ir aukščiausios grandies vadovams (Pirmas veiksmas, pirma veikla) buvo sukurti ir integruoti į mokymų platformą „Mokymai“.² Kursų medžiagą peržiūrėjo 248 vidurinėsios grandies ir 11 vadovų.³ Pasak Viešojo valdymo agentūros, 2026 m. tikimasi daugiau dalyvių, nes anksčiau institucijų darbuotojai ir darbuotojos turėjo daug mokymų pasiūlos ir šiam kursui neteikė pirmenybės.⁴ Kitos įgyvendintos veiklos: sukurtas į klientą orientuoto požiūrio formavimo kompetencijų stiprinimo turinys, iki 60 asmenų išplėstas aptarnavimo specialistų kompetencijų tinklas, jo dalyviams surengta 10 susitikimų. Viešųjų paslaugų vartotojų pasitenkinimo indekso apskaičiavimo metodika neparuošta, bet planuojama tai padaryti vėliau 2026 m.⁵ Kadangi šis įsipareigojimas neprisidėjo prie viešojo sektoriaus skaidrumo, atskaitomybės ar didesnio gyventojų įtraukimo, vertinama, kad jis nepasiekė reikšmingų rezultatų.

Įsipareigojimas Nr.3: Sukurti sąlygas ir užtikrinti bendrakūrybos proceso plėtrą

- | | |
|--|---|
| <ul style="list-style-type: none"> • Patikrinamas: Taip • Ar atitinka atviro viešojo sektoriaus perspektyvą? Ne • Rezultatų potencialas: Vidutinis | <ul style="list-style-type: none"> • Užbaigtumas: Reikšmingas • Pirmieji rezultatai: Vidutiniai |
|--|---|

Šiuo įsipareigojimu siekta didinti sprendimų priėmimo atvirumą ir stiprinti viešąsias konsultacijas. Planuota sukurti gerųjų praktikų biblioteką ir išbandyti naujus konsultacijų

modelius. Pastarieji turėjo tapti galimais pavyzdžiais kitoms institucijoms, kurios galėtų juos atkartoti savo veikloje.

Kaip numatyta pirmuose dviejuose veiksmuose, Vyriausybės kanceliarija surengė 6 susitikimus su viešojo sektoriaus atstovais, kad išgirstų, kokius metodus ir būdus jie taiko rengdami konsultacijas su visuomene. Taip pat surengti 6 susitikimai su nevyriausybinų organizacijų atstovais bei pora susitikimų su darbo grupe.⁶ Šios diskusijos padėjo išgryninti, į kokius klausimus reikia atsakyti ir kokią informaciją įtraukti atnaujinant viešųjų konsultacijų organizavimo metodines priemones (antras veiksmas). 2024 rugpjūčio mėn. Vyriausybės kanceliarija kvietė į dirbtuves, kad išbandytų kuriamas metodines gaires ir geriau suprastų kaip jas toliau gerinti. Kai gairės buvo baigtos, Vyriausybės kanceliarija jas pristatė 2025 m. kovo mėn. portale „Mokomės atvirumo“ (antras veiksmas).⁷ Jame taip pat pateikiami ir gerieji konsultacijų praktiniai pavyzdžiai (pirmas veiksmas).⁸ Nuo 2024 m. rugpjūčio iki 2025 m. lapkričio Vyriausybės kanceliarija taip pat įgyvendino keturis gerųjų bendrakūrybos bei konsultavimosi praktikų projektus, juose dalyvavo daugiau kaip 160 dalyvių (trečias veiksmas). Buvo atnaujinta ir viešųjų konsultacijų ir bendrakūrybos iniciatyvų skelbimo platforma (ketvirtas veiksmas).⁹ Neįgyvendinta liko viena veikla – gerųjų praktikų apdovanojimai.

¹ Redakcinės pastabos:

1. Įsipareigojimai galėjo būti sugrupuoti, jei jų tikslas yra toks pat. Tokiu atveju jų rezultatų potencialo vertinimas būtų taip pat pateikiamas bendrai, ne individualiai.
2. Įsipareigojimų pavadinimai dėl aiškumo galėjo būti sutrumpinti. Kviečiame susipažinti su pilnu tekstu čia: https://epilietis.lrv.lt/uploads/epilietis/documents/files/2024-2025%20Open%20Government%20Plan_Lithuania.pdf.
3. Daugiau informacijos apie įsipareigojimų kūrimą: <https://www.opengovpartnership.org/documents/lithuania-action-plan-review-2023-2025/>.

² Sukurti mokymai prieinami čia (būtina registracija): <https://mokymai.vva.lt/>.

³ 2024-2025 m. Atviros Vyriausybės plano įgyvendinimo ataskaita, https://epilietis.lrv.lt/public/canonical/1773294602/2468/2024-2025m.%20Atviros%20Vyriausybės%20planas_galutinis%20sivertinimas.pdf.

⁴ Ana Selčinskienė (direktorė, Viešojo valdymo agentūra), interviu su NPM tyrėja, 2026 m. sausio 28 d.

⁵ Id.

⁶ Ieva Kimontaitė-Astrauskienė (patarėja, Vyriausybės kanceliarija), interviu su NPM tyrėja, 2026 m. sausio 16 d.

⁷ Vyriausybės kanceliarija, Visuomenės įtraukimo praktikos: įgyvendinimo pavyzdžiai, <https://epilietis.lrv.lt/lt/mokomes-atvirumo/visuomenes-itraukimo-praktikos/>.

⁸ Id.; Vyriausybės kanceliarijos atstovė, el. laiškas NPM tyrėjai, 2026 m. sausio 23 d.

⁹ Vyriausybės kanceliarijos atstovė, el. laiškas NPM tyrėjai, 2026 m. sausio 23 d. 2026–2027 m. Atviros Vyriausybės planas Viešosios konsultacijos ataskaita, https://epilietis.lrv.lt/public/canonical/1767162739/2448/Ataskaita_Atviros%20Vyriausyb%C4%97s%20plano%20vie%C5%A1o%C5%A1o%20konsultacija.pdf; Įtraukimo sesija „Piliečių dialogas: koks turi būti mūsų pilietinis pasirengimas?“ Rezultatų ataskaita. Studiją LR vyriausybės Strateginio valdymo grupės užsakymu tyrimą atliko UAB „The Critical“, 2025, https://lrv.lt/public/canonical/1759142260/524725/Ataskaita_piliec%CC%8Ciu%CC%A8_dialogas_09_23.pdf; Patirtys, iššūkiai ir galimybės integruojant užsienio kilmės gyventojus savivaldybėse, Diskusijos ir dirbtuvių Jonavos raj. savivaldybėje santrauka, 2025 m. liepos 17 d., https://lrv.lt/public/canonical/1758779062/524708/4.%2007-17%20diskusijos%20Jonavoje%20SANTRAUKA_Patirtys,%20i%C5%A1%C5%A1%C5%ABkiai%20ir%20galimyb%C4%97s%20integruojant%20u%C5%BEsienio%20kilm%C4%97s%20gyvent.pdf. Viešų konsultacijų platforma pasiekama čia: <https://epilietis.lrv.lt/lt/dalyvaukite/viesosios-konsultacijos/>.